

Slovenski dom

Štev. 164

V Ljubljani, v četrtek, 22. julija 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Bollettino No 1152:

Gravi perdite nemiche sul fronte siculo

228 carri armati distrutti, 2 caccia e 3 mercantili affondati, 6 velivoli abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nel settore centrale del fronte siculo le truppe dell'Asse hanno sgombrato — dopo aspri combattimenti — Caltanissetta ed Enna portandosi su nuove posizioni.

Dal 10 al 20 luglio 282 carri armati nemici sono stati distrutti ed un centinaio danneggiati oltre ai molti perduti dall'avversario durante le operazioni di sbarco.

Velivoli del nostro 5° stormo di assalto compivano una audace azione sul porto di Augusta colpendo gravemente un mercantile di grosso tonnellaggio ed una nave da trasporto. Venivano abbattuti in combattimento due apparecchi avversari; 3 dei nostri non facevano ritorno.

Bombardieri pesanti tedeschi attaccavano nella notte sul 20 il porto di Malta: risultano colpiti, le attrezzature portuali e sette navi mercantili delle quali due sono da ritenere affondate.

Motosiluranti germaniche hanno colato a picco nelle acque della Sicilia due cacciatorpediniere e un piroscafo da tremila tonnellate, silurando innoltre un mercantile di media stazza; tutte le unità sono rientrate alla base.

Incurioni avversarie su Napoli e su località della Campania, della Calabria e della Sardegna causavano scarsi danni e poche vittime; sono stati abbattuti dalle batterie della difesa due aerei a Napoli, uno nei pressi di Salerno, uno nei dintorni di Decimo (Cagliari).

A seguito delle incurioni citate dal bollettino odierno sono stati finora accertati a Napoli e provincia 15 morti e 45 feriti.

Vojno poročilo 1152:

Hude nasprotnikove izgube na sicilskem bojišču

228 tankov uničenih, 2 rušilca in 3 parniki potopljene, 6 letal zbitih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1152 pravi:

Na osrednjem predelu sicilskega bojišča so osne čete po hudih bojih izpraznile Caltanissetto ter Enno in se premaknile na nove pozicije.

Od 10. do 20. julija je bilo uničenih 228 nasprotnikovih oklepnih voz, kakih sto pa poškodovanih, poleg mnogih drugih, ki jih je nasprotnik izgubil med izkrcavalnimi nastopi.

Letala iz našega 5. napadalnega roja so izvedla drzen nastop proti pristanišču v Avgusti ter hudo zadela trgovsko ladjo velike mere in eno prevozno ladjo. V boju sta bili zbiti dve nasprotnikovi letali, tri naša pa se niso vrnila.

Nemški težki bombniki so v noči na 20. julij napadli pristanišče v Malti. Kaže, da so bile zadete pristaniške naprave ter 7 trgovskih ladij, od katerih je 2 treba imeti za potopljene.

Nemške motorne torpedovke so v sicilskih vodah na mestu potopile 2 rušilca ter 3000 tonski parnik, vrh tega pa torpedirale srednje veliko trgovsko ladjo. Vse edince so se vrnile v oporišče.

Nasprotnikovi napadi na Napoli ter na kraje po Campaniji, Calabriji in Sardiniji so povzročili majhno škodo in malo žrtev. Obrambno topništvo je zbiti 2 letala v Napoli, 1 pri Salernu, 1 v okolici Decima (Cagliari).

Zaradi letalskih napadov, ki jih omenja današnje vojno poročilo, so v Napoli in pokrajini doslej ugotovili 15 mrtvih in 45 ranjenih.

Bridke skušnje Angležev in Amerikancev s Sicilijo in z napadom na Rim

Budinpeša, 22. julija. s. Angleži in Amerikanci, piše vojaški kritik lista »Magyarszag«, ni so pričakovali, da se jim bo italijansko ljudstvo postavilo po robu s tako srditostjo. Tudi v tem so Angleži in Amerikanci pokazali, da ne poznajo značaja in duha italijanskega naroda. Amerikanci ne poznajo velikih in plemenitih kreposti italijanskega plemena in njegove odporne sile, ki jo podžiga trdna domovinska ljubezen.

Sedaj začnejo Angleži in Amerikanci na sicilskih poljih razumevati, da se italijansko ljudstvo ne ukloni in zato so novodobni divjaki hoteli udariti po Rimu v zmotnem prepričanju, da bodo tako omečili moralo prebivalstva.

Rim ne odjenja, temveč se upira, bori in odgovarja na Churchillove in Rooseveltove poslanice s skrajnim prezirom. Na Siciliji, piše članek dalje, se razvija velika bitka: Angleži in Amerikanci so bili prisiljeni ustaviti svoje napredovanje, medtem ko osno letalstvo zadaja hude udarce angleško-ameriški mornarici na Sredozemskem morju. Če pomislimo, da je bilo v osmih dneh potopljenih za 861.000 ton angleško-amerikanskega brodomarja in če se bodo potopile nadaljevale s tako naglico, bo angleško-amerikansko novelstvo moralo začeti razmišljati, ali se

Sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem je rodil tehtne vojaške ukrepe

Rim, 22. julija. s. Kratko poročilo o sestanku med Ducejem in Hitlerjem, ki pravi, da sta obravnavala samo vojaška vprašanja, je prekrizalo vse spletke sovražnikove propagande ter je jasen odgovor na poskus Angležev in Amerikancev, ki so v sedanjih vojaških nastopih iskali samo politične cilje. Neustrašnost italijanskega ter nemškega naroda spriča strahovalnih napadov sovražnika dokazuje vso piskavost takega poskusa. Italijansko

prebivalstvo ter zlasti rimsko meščanstvo je kakor nemško ljudstvo jasno izpričalo svojo voljo, da vztraja ter se bije.

Na sestanku sta Duce in Hitler gotovo preresetala vojaški položaj v Sredozemlju ter na ruskih tleh, kjer se sovražnikove množice pomikajo proti evropski obrambni bojni črti. Pogovarjala sta se o vseh podrobnostih in možnih razvojih ter se kot vrhovna poveljnika sil osi odločila za protiukrepe,

ki jih zdaj zahtevajo za usodo vseh evropskih narodov. Za te ukrepe sta se odločila po tehtnem in stvarnem pregledu celotnega položaja.

Plemenito dejanje vladarice

Rim, 22. julija. s. Vel. Kraljica in Cesarica se je iz bolnišnice italijanskega Rdečega križa vrnila v park Sacchetti in odvedla v vilo Savoia triletnega dečka, ki se je po letalskem napadu izgubil. Deček, ki pravi, da mu je ime Mario, je zdrav.

Kdor koli bi mogel dati kakšne koristne podatke o dečku, se naproša, da se obrne naravnost na vilo Savoia, četudi po telefonu.

Rim, 22. julija. s. Malega Maria, ki se je po letalskem napadu izgubil in ga je Vel. Kraljica in Cesarica spravila v zavetje v vilo Savoia, je večeraj njegov oče že spoznal.

Brzjoavka kardinala Bertrama zaradi porušenja bazilike sv. Lovrenca v Rimu

Berlin, 22. julija. s. Predsednik nemškega katoliškega episkopata, kardinal Adolf Bertram, nadškof v Vratislavi, je poslal papežu brzjoavko, s katero v imenu nemških katoliških škofov izreka globoko žalost zaradi razrušenja bazilike sv. Lovrenca in zatrjuje, da spravlja ta dogodek ves omikani svet v veliko zaskrbljenost zaradi sloviti umetniških zakladov Rima in posebej zakladov katoliške cerkve.

Nad 500 letal je bombardiralo Rim

Lisbona, 22. julija. s. Po uradnih poročilih iz nasprotnikovega vira je v napadu na Rim sodelovalo več kakor pet sto letal. Vsega skupaj so zmetali za 700.000 kg bomb.

Hud letalski napad na Malto

Lisbona, 22. julija. s. Malta je večeraj doživela najhujši letalski napad v poslednjih sedmih mesecih. Napad je bil zelo zgoščen. Protiletalska obramba otoka je odgovarjala s silnim ognjem.

Obisk podtajnika fašistovske stranke na Siciliji

Rim, 22. julija. s. Podtajnik fašistovske stranke Tarabini se je vrnil na Sicilijo, kjer je obiskal vojaška poveljstva, se razgovarjal s četami v prvih bojnih črtah in pregledal organizacije različnih fašističnih zvez v prvi črti, stopil je pa tudi v stik z otoškim prebivalstvom. Vsem je prinesel pozdrav zvestosti in spodbude stranke v prepričanju, da bodo visoko držali zastavo izročil narodne časti vsi tisti, ki jim je bila zaupana obramba siciliskega bojišča.

Japonska darila v tolažbo rimskim revežem

Rim, 22. julija. s. Admiral Catuo Aba, mornariki in letalski poslanec japonske cesarske mornarice v mešanem vojaškem odboru sil trojne zveze v Rimu, ter poveljnik Tojo Mitunobe sta rimskemu guvernerju izročila 15.000 lir v prid revežem, ki jih je prizadel letalski napad. Za isti namen je general Maikira Simizu, vojak in letalski pribojnik pri japonskem poslanstvu, izročil rimskemu guvernerju 10.000 lir.

Žalostna skušnja iz dejstev že enkrat dokazuje, kako je navzlic varnostnim ukrepom, ki bi jih radi izvedli, skoraj nemogoče izogniti se razdejanju častiljivih stavb na teh svetih rimskih tleh. Zaradi tega se nam zdi, da smo dolžni znova povzdigniti svoj glas v obrambo najvišjih svetin ki so v čast človeški in krščanski veličini, tudi zaradi tega, ker je naš svetli namen — ki nas k temu vzpodbada tudi srce — v soglasju z vsemi dobromislečimi varovati in braniti zaklad, ki nam je bil zaupan, da ga varujemo in oddamo naprej za sodbo bodočih rodov. Naša beseda, ki vre iz ranjenega srca, noče biti vzpodbadanje k zameri in k sovraštvu, temveč vztrajno in — radi bi, da bi res bilo — uspešno sklicevanje na čustva za plemenito razumevanje svete usode Rima, nič manj kakor na čustva človečanstva in krščanske ljubezni.

Našim hudo prizadetim vernikom iz rimske škofije, katerih žalostno stanje smo videli na lastne oči sredi novih razvalin, smo skušali priti na pomoč brž in z vsemi sredstvi, s katerimi smo mogli razpolagati. Njim pravimo: Pokažite danes še bolj kakor sicer vneto iz tiste preskušene vere, zaradi katere je apostol narodov hvalil tudi vaše prednike. Zaradi krščanske vdanosti radi sprejemajte bolest in pomanjkanje, nesreča naj bo za vas vzpodbuda k očiščenju vaših duš, k pokori za vaše grehe, da se boste vrnili ali še bolj približali Gospodu.

Vsem našim sinovom, ki se ozirajo v Rim in v Kristusovega namestnika, ki je kot škof njegov posebno ljubeči oče, naj bodo kjer koli, zlasti pa tistim, ki jim je skušnja iz lastne bolesti in bolesti bližnjega vzbudila sočutje do mnogovrstne človeške stiske, pošiljamo v očetovski vztrajnosti vabilo, naj povzdignejo zaupljive prošnje h Gospodu, da bi poosežil uro svojega usmiljenja, ko bo odloženo orje in se bodo duše zjasnile ter bo na razburkani svet spet svetila luč in radost pravega mira.

S tem upanjem v srcu dajemo vam, gospod kardinal, naši ljubljani duhovščini in rimskemu ljudstvu apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, dne 20. julija leta 1943, v petem letu našega papeževanja. Pij XII.

Papeževa poslanica generalnemu vikarju po bombardiranju Rima

Papež obsoja divjaško bombardiranje

Vatikan, 22. julija. s. Sveti oče je nj. eminenci kardinalu Francescu Marchetti-Sellvagianiju, škofu v Frascati in v svojem generalnemu vikarju v Rimu, poslal naslednje pismo:

»Gospod kardinal! Vam, ki tako od blizu sodelujete pri naši vladi in pri naši pastirski skrbi za to rimsko škofijo, središče in glavo katoliškega sveta ter krščanske misli in vere, bi radi poslali svojo besedo v uri posebne grenkobe, v katero je pogreznjena naša duša.

Dobro veste, kako nas je žalostni pogled na pustošenja in ruševine, ki se kot žalostni rekord sedanje vojne kopičijo nad neoboroženim in nedolžnim prebivalstvom, že od začetka vojne vzpodbadal, da smo poskusili sleherni pot, da ne bi niti v spopadu orožja bila docela pogažena in po strasteh zadušena čustva in načela, ki jih narekuje človečanstvo. Zaradi tega smo v svojih poslanicah vsem vernikom opominjali tiste, ki se vključujejo na tej ali oni strani, naj spoštujejo nedotakljivost mirnih državljanov ter spomenike vere in omike, če hočejo ohraniti dostojanstvo svojemu narodu ter čast svojemu orožju. »Pomislite,« smo jim hoteli reči, »kakšno strogo sodbo bodo izrekli bodoči rodovi nad onim, ki je uničil tisto, kar bi bilo treba skrbno varovati kot bogastvo in ponos vsega človeštva ter napredka narodov. Pomislite, da sovraštvo ni bilo nikoli oče miru in da bo zamera, ki jo povzroča obsežna, pa nič po-

trebna uničenja delala pozneje manj stalen in manj voder dan miroljubnega srečanja, ki ne more obstajati v poniževanju premaganih, temveč temelji in se utrjuje samo v bratovski slogi, pomirjevalki duhov ter krotilki strasti in zamer.

Kot škof tega vzvišenega mesta smo si s vztrajnim zanimanjem prizadevali — in Vi, gospod kardinal, ste spremljali vse naše korake — da bi našemu ljubljenu Rimu žile prihranjene strahote in škoda bombardiranja. Ne da bi omenjali ogromni zgodovinski pomen tega starodavnega mesta, je Rim za nas svetlo mesto katolištva, goreče v novi, še bolj bleščeči slavi Kristusovega imena, bogato s čudovitimi spomeniki vere in umetnosti, varuh predragocenih listin in ostankov. Rim, v čigar podzemlju so v trenutkih najhujšega preganjanja bila prva pribežališča krščanskega ljudstva in mučenec, ki so posvetili amfiteatre in cirkuse in ki hodišmo k njihovim grobovom molit kakor v zibelko krščanstva; Rim, po čigar ozemlju so razsejane ustanove rimske kurije, številni papeški zavodi, mednarodne ustanove ter kolegiji, ki so pod našo oblastjo, toliko in toliko svetišče poleg naših prekrasnih patriarhalnih bazilik, toliko knjižnice in del najslavnejših veleumov lepih umetnosti; Rim, kamor se shajajo ljudje z vsega sveta, ne samo, da bi se učili vere, temveč tudi starodavne modrosti ter gledajo vanj kot v svetilnik omike, ki temelji na krščanski kreposti.

A poleg tega je skoraj sredi Rima — in torej izpostavljen nevarnostim letalskega napada — naše Vatikansko mesto, neodvisna in nevtralna država, v kateri so zbrani neprecenljivi zakladi vere in umetnosti, sveta dediščina ne samo Apostolskega sedeža, temveč vesoljnega katoliškega sveta. Na vse to smo že jasno in večkrat opozorili ter tistim, ki se jih tiče v imenu človeškega dostojanstva in krščanske omike priporočili, naj spoštujejo nedotakljivost Rima. Zdelo se nam je dovoljeno upati, da bo upoštevanje tako očitnih razlogov, dalje avtoriteta, ki jo — pa bodisi po nevrednem — imamo, skupno priznanje naše višje nepristranosti ter obsežnega in trajnega dobrodelnega delovanja, ki smo ga izvajali na korist vseh brez razlike narodnosti in verske pripadnosti — da nam bo vse to med tolikimi grenkobami prineslo tolažbo, da bomo pri obeh vojskujočih se strankah našli razumevanja za svoje zanimanje za korist Rima.

Toda žal se je naše, tako umestno upanje izjalovilo. In zdaj se je zgodilo tisto, za kar smo rotili, da se ne bi. Tisto, česar smo se bali, četudi pričakovali, je danes žalostna resnica, zakaj ena najznamenitejših rimskih bazilik Sv. Lovrenc izven zidovja, sveta vsem katolicanom zaradi starodavnih spominov in zaradi prelepe grobnice našega češčenega prednika Pija IX., je zdaj po veliki večini uničena. Ko smo gledali razvaline znamenitega svetišča, smo se spomnili besedi preroka Jeremije »Kako je potemnelo zlato, kako se je spreminila prelepa barva, kako so razmetani kamni svetišča.«

Norosti sovražne propagande

Rim, 22. julija. s. Po poročilih iz verodostojnih zasebnih virov, pravi bedasta sovražna propaganda, je dopisnik švedskega lista »Dagens Nyheter« v Berlinu javil, da je preteklo soboto in nedeljo prišlo do protifašističnih demonstracij v Reggio Calabria, Messina, Napoli in v Firenzi.

Napad nemških motornih čolnov na Sirakuzo

Berlin, 22. julija. s. Poročajo, da so nemške ogledne ladje, ki delujejo v mesinski ožini ter ob vzhodni sicilski obali, vdrele v sirakusko pristanišče ter potopile angleški rušilec vrste »Jarvis«. Potopljena je bila tudi neka druga 3000-tonska ladja. Neka 8000-tonska trgovska ladja je bila torpedirana. Pri tem napadu je samo ena torpedovka utrpela nekaj škode in na njenem krovu je prišel ob življenje le en mornar.

Razdeljevanje živil v Ljubljani in pokrajini

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Za nakup racionaliziranih in kontingentiranih živil v mesecu avgustu 1943-XXI veljajo v Ljubljanski pokrajini sledeča navodila:

A) Mesto Ljubljana

Na odrezke živ. nakaznic, izdanih od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani, se lahko nabavi:

1. Navadna živ. nakaznica (rdečkaste barve): na dan: 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke; na mesec: 2000 gr živil za juho (1200 gr riža in 800 gr testenin), 500 gr sladkorja, 200 gr masla, 2 del olja (potrošniki, ki so klali prašiče, dobe samo 1 del olja), 500 gr soli, 200 gr fižola na odrezek »701«, 100 gr paradiznikov meze na odrezek »702«, 100 gr pralnega mila; na teden: (vsako soboto): meso, v količini, ki bo sprosti določeno proti odvzemu odrezkov »709, 710, 711 in 712«.

2. Dodatna živ. nakaznica SDI (za ročne delavce): na dan: 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

3. Dodatna živ. nakaznica SDI + II (za težke delavce): na dan: 200 gr kruha ali 165,3 gr krušne moke ali 300 gr koruzne moke; na mesec: 600 gr živil za juho (400 gr riža in 200 gr testenin).

4. Dodatna živ. nakaznica SDI + II + III (za najtežje delavce): na dan: 300 gr kruha ali 248 gr krušne moke ali 450 gr koruzne moke; na mesec: 600 gr živil za juho (400 gr riža in 200 gr testenin).

5. Dodatna živ. nakaznica GMA (za otroke do treh let): na mesec: 1000 gr živil za juho (700 gr

riža in 300 gr testenin), 500 gr sladkorja, 750 gr marmelade (in sicer 500 gr na že določeni odrezek in 250 gr na odrezek »2«).

6. Dodatna živ. nakaznica GMB (za otroke od 3—9 let): na mesec: 500 gr marmelade.

7. Dodatna živ. nakaznica GMe (za mladino od 9—18 let): na mesec: 500 gr marmelade.

8. Nakazilo za nabavo marmelade (za osebe, stare nad 65 let): na mesec: 500 gr marmelade.

9. Dodatna živ. nakaznica za kruh za bolnike: na dan: 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

10. Dodatna živ. nakaznica za meso za bolnike: na dan: 180 gr mesa.

B) Občine v pokrajini

Na odrezke živ. nakaznic, izdanih od ostalih občinskih preskrbovalnih uradov:

1. Navadna živ. nakaznica (zelenkaste barve): na dan: 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke; na mesec: 2000 gr živil za juho (1200 gr riža in 800 gr testenin), 500 gr sladkorja, 200 gr trdih maslob, 2 del olja (potrošniki, ki so klali prašiče dobe samo 1 del), 500 gr soli, 100 gr pralnega mila.

2. Dodatna živ. nakaznica »SDI«, »SDI + II« in »SDI + II + III« — pripadajo isti obroki kakor v mestu Ljubljani.

3. Dodatna živ. nakaznica GMA (za otroke do treh let): na mesec: 1000 gr živil za juho (700 gr riža in 300 gr testenin), 500 gr sladkorja, 500 gr marmelade.

4. Nakazilo za nabavo marmelade (za otroke od 3—9 let): na mesec: 350 gr marmelade.

Najvišje prodajne cene za marmelado

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je na podlagi prošnje tvrdil »Vitamins«, »Potnik in drug« in »Malina«, vsi v Ljubljani, od 25. junija 1943-XXI za odobritev zvišanja že odobrene cene za marmelado zaradi višje cene sladkorja, odobrilo po ugotovitvi, da je zaprosilo utemeljeno, naslednje najvišje prodajne cene za marmelado:

1. V prodaji na debelo, za marmelado I. vrste v posodah po 5 kg 100 kg = 1410.— Lir franco skladišče brez mestne trošarine.

2. V prodaji na drobno 1 kg = 17.10 Lir. franco prodajalna vključno vse javne dajatve.

Cene se morajo v smislu odredb čl. 4. navedbe od 9. maja 1941-XXI objaviti v prodajnem prostoru.

Prekoračenje teh najvišjih cen se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z navedbo od 26. januarja 1942-XX, št. 8, Sl. list št. 8-42.

V nekaj vrstah

— Nesreče na deželi. V št. Juriju pri Grosupljem se je poskodoval pri padcu 16-letni posetnikov sin France Škrjanc. Hude poškodbe ima po obrazu. — V Vevčah je bil zaposlen pri razkladanju hlodov 59-letni delavec Štefan Jančič. Debel hlod mu je padel na desno nogo in mu jo zmečkal. — V Logu pri Brezovici si je poskodoval levo nogo 19-letni delavec France Smole. Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Drobne iz Vinagore. V znanem božjepočetnem kraju Vinagora so pričeli pred kratkim graditi vodovod. Delo bodo še to leto končali in bodo tako ljudje prišli do zdrave pitne vode. — Dne 2. julija je bila na Vinagori velika cerkvena slovesnost, pri kateri so sodelovali skoraj vsi okoliški župniki. Pri jutranji sv. maši je imel pridigo Alojzij Sunčič iz Sopot, pri deseti pa Miloš Turk iz Desinca. Slovesno sv. mašo je imel Josip Govedič, župnik iz Oroslovja, procesija je pa vodil Leopold Kolenc iz Marincev. Velika procesija je bila tudi na praznik Srca Jezusovega. Vodil jo je zopet g. župnik Leopold Kolenc.

Novo mesto

»Quo vadis« — znameniti zgodovinski roman, ki bo izšel v novi obliki v slikah, v velikosti črtni strani »Slov. doma«, lahko naročite tudi v novomeški podružnici. Pohitite, ker bo knjiga kmalu izšla, knjige pa bo lahko dobil le prednaročnik!

Perito chimico — Kemičnega strokovnjaka

o elemento dodato esperienze pratiche fabbricazione cosmetici o simili cercasi subito da importante fabbrica per fabbricazione cosmetici, cognizioni lingua tedesca. — Offerte (preferibilmente in tedesco) con curriculum vitae e pretese a

Cassetta N. 300 M — UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A. MILANO

ali takega, ki ima praktična izkustva v proizvodnji kozmetičnih sredstev ali sličnih išče za takoj velika tvornica za fabrikacijo kozmetičnih sredstev. Znanje nemškega jezika potrebno. Ponudbe (po možnosti v nemščini) s curriculum vitae in zahtevki naslovite na

S. S. VAN DINE

72

BOGINJA MASČEVANJA

KRIMINALNI ROMAN

Skupaj smo odšli iz hiše. Nihče ni spregovoril nobene besede, dokler se Scarlett ni ustavil pred svojim domom. Tedaj je Vance dejal:

»Lahko noč! Pa naj ti tisto bodalo ne jemlje spanja!«
Scarlett je ves razmišljen pozdravil z roko in odgovoril:
»Hvala, dragi Vance. Se bom skušal ravnati po tvojih navetih.«

Vance je bil že naredil nekaj korakov, a se je potem nenadno spet obrnil.

»Poslušaj, Scarlett, če bi bil jaz v tvoji koži, bi se za zdaj držal daleč proč od Blissove hiše.«

XIX. POGLAVJE

SESTANEK, KI GA NI BILO

Sobota, 14. julija, ob 22.

Heath se je poslovil od nas na križišču Ceste 19a in Četrte avenije, Vance, Markham in jaz pa smo najeli avtomobil in se odpeljali na Vancejev dom.

Bila je ura že skoro dve, a Markham ni bil še nič kaj preveč pri volji, da bi se podal k počitku. Šel je za Vancejem v knjižnico, odprl okno pa stegaj in se zazrl v tiho in temno noč. Dogodki se niso razvijali, kakor si je želel. Spoznal sem tudi jaz, da mu težki dvomi niso dovoljevali nobenega odločnega ukrepa, dokler stvari, ki so si bile v očitnem nasprotju, ne bi bile pojasnjene.

Vsa stvar je bila na videz sicer zelo enostavna in število res sumljivih ljudi dokaj omejeno. A kljub temu je bilo v

vsem nekaj čudno skrivnostnega, zaradi česar ni bilo mogoče storiti še nobenega odločnega koraka. Dokazi so bili preveč nezanesljivi in razni pomisleki preveč v protislovju med seboj. Vance je bil prvi, ki je spoznal, kako zamotana je vsa stvar, prvi, ki je pokazal na neočitna nasprotja. In s takšno zanesljivostjo je pokazal vprav na najbistvenejše stvari in s tolikšno točnostjo napovedal, kako se bodo dogodki razvijali, da se je Markham dobesedno umaknil v ozadje in Vanceja dovolil, naj kar on vzame zadevo v roko tako, kakor pač smatra za najpametneje.

Vendar je bil Markham nezadovoljen in nestrpen. V Vancejev način raziskovanja, ki je bil nepoklizen in skoro izkustven, ni doslej mogel ugotoviti ničesar končno veljavnega in razumljivega.

»Nikamor ne bomo prišli,« je pogodrnjal slabe volje. »Ves dan sem se držal ob strani in sem ti pustil svobodne roke, ker sem bil prepričan, da dobro poznaš te ljudi in da si precej podkovan v egiptologiji in bi spričo tega lahko dosegli lepše uspehe kakor pa s strogim uradnim zaslišanjem. Zdelo se mi je tudi, da se ti je o vsej tej žalostni zgodbi rodila duhovita domisljica, ki bi nam utegnila stvar pravilno razložiti, domisljica, ki mi je šla težko v glavo. A umor Benjaminja Kyleja je zdaj še prav tako malo pojasnjen, kakor je bil tedaj, ko smo prvič stopili v muzej.«

»Ti si nepoboljšljiv črnogled, Markham,« je odvrnil Vance ko si je oblčil domačo svilen halo.

»Šele petnajst ur je od tega, ko smo našli Sakmetin kip na Kylejevi lobanji, in moram priznati, čeprav je to mučno za načelnika Okrožne uprave, da se običajna preiskava zločina po tako kratkem času še ni niti začela...«

»Toda v običajnih primerih,« je odgovoril Markham nekoliko zbadljivo, »bi našli vsaj eno ali dve poti, ki bi jih bilo treba ubrati. Če bi Heath vodil preiskavo, bi bil prav gotovo koga

Vaclav Skružny

razstavlja v gledališki dvorani

Dne 25. julija bodo Ljubljanci lahko videli v gledališki likarni na Cesti Viktorja Emanuela III. 13 kolektivno razstavo okrog 60 slik, ki jih je ustvaril mojster Skružny od leta 1937 dalje. V glavnem predstavljajo te slike slovenske pokrajine, češke, kavkaške, med njimi pa tudi lepe motive z Gorenjske in Dolenjske, Ljubljane, Melike, Skotje Loke, Triglava, Belopeškega jezera, Krke, Kolpe, motive z Večne poti in Gradu, Dravje, Dolnice, motive iz Prage, iz Tatle in s Kavkaza.

Sedemdesetletni slikarski mojster, katerega umetniške scene gledamo že 25 let na ljubljanskem gledališkem odru, obhaja že 55 letnico gledališkega umeštvovanja. Mojstra pa ne pozna jo le v Ljubljani, njegove gledališke scenerije poznajo tudi po deželi, kjer je našel marljiv delavec vedno mnogo simpatije in naklonenosti. Saj so ga klicali k sodelovanju tudi številni podeželski odri, da jim je s svojo mojstrsko roko napravil lepe scene.

Vso javnost opozarjamo na to pomembno razstavo in vabimo, da jo obiščejo.

Popek Ivan na zadnji poti

Včera, jutraj je naša fara spremila na zadnji poti tragično preminulega sina edina Popka Ivana s Pokojišča nad Borovnico, kateremu je zločinska komunistična roka segla po življenju in ga iztržala dobrih staršem v najlepših mladostnih letih ko je bil očetu in materi v edino oporo. Po sv. maši zadržnici v borovniški župnijski cerkvi so domači fantje nesli Ivanovo krsto na pokopališče in jo položili v blagoslovljeno zemljo. Pri odprtem grobu sta se od pokojnega Ivana poslovila g. Kolman, v imenu Ivanovih prijateljev pa g. Debevec.

Lep pogreb je dokazal, kako ljudstvo obsoja zločince, ki še vedno nadaljujejo z zločinstvi in ropanjem po programu komunističnega vodstva. Smrt Popka Ivana, ki so ga komunistični zločinski strahopetci ustrelili kar zvezanega, pa je še trdnje združila njegove prijatelje, da ne bodo odnehali z bojem proti komunističnim tolpom in jih sledili ter preganjali tako dolgo, da bo zginit z naše zemlje poslednji morilec.

V zemljiški knjigi zaznamovanih mnogo kupčij

Zemljiška knjiga, ki je nekaj gospodarski barometer za mesto in okolico, je v juliju zaznamovala že mnoge zanimive zemljiškoknjižne transakcije, med drugim tudi mnogo prenosov lastninske pravice v smislu sodišču predloženih kupoprodajnih listin in pogodb. V prvi polovici julija je zemljiška knjiga zaznamovala 26 kupnih pogodb, ki predstavljajo celotno kupno vrednost prodanih nepremičnin v znesku 3 milijone 266.061 lir. Zaznamovani pa sta bili tudi 2 kupni pogodbi, ki datirata za 3 leta nazaj in predstavljata še vrednost 48.420 bivših din. Pred leti je bil na Barju prodan obsežen travnik v izmeri 8430 m², spadajoč pod katastrsko občino Trnovsko predmestje, za malenkostno kupnino 2500 din ali 950 lir. Kvadratni meter je bil okoli 0.11 lire. V okolici splošno ni že dalj časa zaznamovati nikakih večjih nepremičninskih kupčij. Kmetje drže svojo zemljo in se skušajo na njej žilavo ohraniti. Neradi prodajajo kak kosček od svojega sveta. Tam v kat. občini Spodnja Slivnica je bil prodan obsežen travnik za malenkostno kupnino 950 lir. V splošnem naj navedemo tudi nekatere večje prodaje nepremičnin, tako n. pr.:

Miklič Ivan star. delavec v Rožni dolini VII-2 je prodal svojemu sinu Mikliču Ivanu mlajšemu, uslužbencu cestne železnice in njegovi ženi Hildi nepremičnino vlož. št. 522 kat. občina Vič (hiša št. 2 na Cesti VII v Rožni dolini) za 49.000 lir.

Perša Josip, delavec v mestni klavnici, sedaj stanujoč v Zgornji Zadobrovi št. 57 je prodal Katarini Drglinovi, gospodnji v Ljubljani Pučjeva ulica št. 25, parcelo št. 101-5 kat. občina Štepanja vas v izmeri 407 m² za 16.000 lir.

Schindler Frančiška, rojena Polak, posestnica v Ljubljani, Gledališka ulica št. 16, je prodala Francetu Krašcu, posestniku in trgovcu v St. Vidu pri Stični na Dolenjskem in

njegovi nedl. hčerki Nadi nepremičnino vlož. št. 28 kat. občina Krakovski predmestje (hiša št. 26 na Krakovskem nasipu, tovarniško poslopje in dvorišče) z vodno pravico ob Gradaščici za 385.000 lir. V hiši je bila svoj čas Zaklarkarjeva tovarna kvasa,

Kessler Slavka, rojena Volkar, posestnica v Ljubljani, Poljanska cesta št. 9, prodala Milki Babškovi, zasebnici v Ljubljani, Predovičeva ulica št. 17, zemljiško parcelo št. 94-5 kat. občina Kapucinsko predmestje za 38.000 lir.

Miklič Marija, prevzitatkarica, Veliko Mlačovo št. 30, je prodala Mariji Premkovi, služkinji v Boštanju št. 1, zemljiško parcelo št. 2081-11 travnik kat. občina Spod. Slivnica v izmeri 2548 m² za 950 lir.

Profesor Enrico Medici iz Triesteja je kupil posestvo vlož. št. 710 kat. občina Dobrova za 170.000 lir.

Salezijanski zavod na Rakovniku je kupil del posestva, spadajočega pod vlož. št. 95 Karlovske predmestje, obstoječ iz več parcel št. 109-2, 115-1, 355, 114-1, 117-2, 109-4 in 186-2 v skupni izmeri 22.350 m² za 600.000 lir. Drugi del omenjenega posestva pod vlož. številko 95 kat. občine Karlovske predmestje, obstoječ iz zemljiških parcel št. 52-1 (stara Plankarjeva gostilna ob Dolenjski cesti), dalje št. 240, 115, 116, 117-1, 114-2, 109-15, 77-26 v skupni izmeri 24.082 m² pa je kupila tvrka A. Vrhovec & Co., družba z o. z. v Ljubljani, Borštnikov trg št. 1 za 500.000 lir. Lastnica tega vsega posestva je bila poprej ga. Počivavnikova.

Belihar Mirko, trgovec v Ljubljani, Civil-Metodova cesta št. 356, je prodal trgovki Alojziji Velepčević, stanujoči istotam, nepremičnino vlož. št. 619 kat. občina Zgornja Šiška (hišica in travnik) za 20.000 lir.

Ze svoj čas je bilo omenjeno, da je bilo letos januarja in februarja uvedenih mnogo realnih eksekucij v iztirjanje terjatev upnikov proti raznim posestnikom. V januarju je zemljiška knjiga zaznamovala 46 predlogov realnih eksekucij za 74.963,55 lir, v februarju pa 27 predlogov za 71.723,41 lir. Bilo je med temi v obeh mesecih 48 predlogov, ki jih je vložila mestna občina ljubljanska, da se je za svoje, še neplačane mestne davčine vknjižila na raznih nepremičninah, ležečih v katastrskih občinah Ljubljane. Vknjiženih je bilo dalje na raznih nepremičninah tudi mnogo davčnih zastankov.

Zakonca z otrokom iščeta, če mogoče že za 1. avgust, opremljeno sobo s souporabo kuhinje, sobo s štedilnikom ali opremljeno ali neopremljeno enosobno stanovanje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nujno«.

† Prah I. — Brezovica pri St. Jerneju

Brezovica, 22. julija.

Prejšnjo sredo so pri Sv. Križu pri Kostanjevici pokopali po vsej naši dolini prikljubljenega Fanta Praha I. Padel je od strahopetne zločinske komunistične roke, ki ga je s strojnico pričakala v zasedi in ga ubila.

Pokojni je bil član naše straže v Brezovici pri St. Jerneju ter zvest prijatelj junaških fantov, ki so vzdržali najhujše komunistične napade ter obvarovali vasi pred njihovim nasiljem in ropanjem. Njegova smrt je še bolj strnila fantovske vrste, katerim bo ostal junaški Prah vedno svetel zgled požrtvovalnosti in žrtve za dom in vero. Vsi ga bomo ohranili v lepem spominu!

Krka je zahtevala novo žrtve.

St. Jernej, 22. julija.

Zelena Krka je pred dnevi zahtevala spet novo žrtve. Njeni valovi so objeli in vzeli življenje enemu najboljših fantov, 23-letnemu Juriju I. iz Stopič pri Novem mestu. Fant je lovil ribe in je padel v vodo ter treščil in v vodi skrito skalo in se kmalu začel potapljati. Njegovo truplo so našli šele čez nekaj časa in ga odpeljali v Stopiče, kjer so ga pokopali ob lepi udeležbi njegovih prijateljev in znancev.

Jurij je bil izredno dober značaj, družaben fant, ljubezniv ter požrtvovalen, saj je bil ves čas pri krajevni vaški straži. Zato je njegova smrt zelo prizadela njegove tovariše in prijatelje. Naj mu bo lahka naša zemljica!

O skrivnostih vsemirja,
o silni in mogočni vesolj-
nosti božjega stvarstva,
vas bo seznanil

„SVET“

S štajerskega

V spomin Martinu Mačkošku iz St. Jurja je mariborski dnevnik napisal nekaj toplih besed, iz katerih povzemamo, da je bil fant vojak od nog do glave. Kmalu je postal desetnik in se je udeležil sedmih bojev, kjer je dobil tudi dve odlikovanji. Težko ranjen je pisal domov staršem, da mu ni nič hudega, in da jih lepo pozdravlja, samo da jih ne bi vznemirjal. Kljub najskrbnejši negi je Martin Mačkošek 6. julija v vratislavski vojni bolnišnici umrl. Pokopali so ga na tamšnjem vojaškem pokopališču.

Pozor pred zapornimi baloni, Štajerski listi poročajo, da se je v zadnjem času zgodilo več primerov, da so se odtrgli zaporni baloni in se z vrvmi ali žicami zapletli v električno napeljavno. Tisk opozarja posebno mladino, naj se balonov in vrvi nikar ne dotika, da ne bo smrtnih nesreč zaradi elektrike. Vsakdo, ki opazi kaj takšnega, naj takoj javi najbližji elektrarni, ki bo poskrbela za odstranitev balona.

Naročila za roman v slikah »Quo vadis« sprejemata tudi podružnica Slovenčeve upr. na Miklošičevi cesti

Nesreče. 57-letni Maks Forster iz Maribora je na cesti med Sv. Trojico v Slov. gor. in Mariborom padel s koleasa in si pri udarcu ob kilometrski kamen pretrsel možgane, zlomil obe roki in dobil tudi druge poškodbe po obrazu. — 55-letna gostilničarka Marija Cencova iz Stražgonceve si je pri padcu s kozarcem v roki porazila desnico. Bik je podrl 58-letnega hlapca Jožeta Ferencja iz Jelenj pri Pesnici in mu prizadel hude notranje poškodbe. Z vrelo vodo se je oparila 3-letna hčerka delavca Erika Kukovecova iz Maribora. Deklica je pognila z ognjišča lonec, v katerem se je kupal krompir, se polila z vrelo vodo in se hudo oparila. 8-letni sin mizarja Emil Cilenšek iz Maribora si je zlomil desno nogo. Ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Okrevališči za dekleta. Štajerska domovinska zveza je v zvezi z vodstvom Hitlerjeve mladine ustanovila dve okrevališči za 10—14-letna dekleta, in sicer eno na nekem gradu v pljuškem okrožju, eno pa na nekem gradu v ljutomerskem okrožju. Dekleta za časa oddiha pojejo, igrajo in nastopajo v športnih tekmah.

Vojaška vzgoja spodnještajerske mladine. V graškem dnevniku je izšlo poročilo Norberta Jegliča o bisku v taborišču svodnještajerske mladine na Koroškem. Dopisnik pravi med drugim, da se uče vojaškega znanja zastopniki vseh stanov; tam najdeš pripravnike trboveljskih rudarjev, kmetijske sinove s Pohorja, študente iz Maribora, poljske delavce iz okolice Brežic in viničarske sinove iz Haloč. Mladina, ki še ni dobro veščila jezika, si po tolmaču pusti pojasniti, česar že prvič ne razume.

že prijel in zaprl. Potem pa tudi možnosti ni ravno preveč na izbiro.

»O, to rad verjamem, da bi bil Heath koga že vtaknil v luknjo! Brez dvoma bi bil zaprl že vse, z Brushem, Dingle in ravnateljem Metropolitanskega muzeja vred. Tako običajno delajo: udarijo po nedolžnih, da časniki razvesele. A jaz za takšno postopanje nisem preveč navdušen. Sem preveč tenkočutnega srca in si preveč umišljam. Joj, čuteče srce bo morda moja poguba!«

Markham je ježno sédel na mizni vogal. Nekaj časa si je dajal duška s tem, da je bobnal s prsti po knjigi »Malleus maleficarum«, vezani v usnje.

»Dejal si mi,« je nato pripomnil, »da boš tedaj, ko se odigra drugo dejanje, napad na dr. Bliss, razumel vso zagonekto in boš morda prišel celo že tako daleč, da boš imel v rokah kakšen dokaz, kdo je umoril Kyleja. Zdi se mi pa, da nas je dogodek nocojsnje noči bolj ko kdaj spravil v negotovost.«

Vance je zmajal z glavo.

»Tisto bodalo, ki ga je zločinec zagnal v končnico dr. Blissove postelje, in nožnica, ki je bila najprej skrita, potem pa spet najdena, sta lepo osvetlila neko temno točko.«

Markham ga je radovedno pogledal.

»Mar misliš, da ti je zdaj že znano, za kaj gre?«

Vance je vtaknil »Regie« v dolg ustnik iz jantarja in si začel ogledovati majhno sliko, ki je predstavljala mrtvo naravo in ki je visela na steni pri peči.

»Res je, dragi moj,« je počasi odgovoril, »mislim, da zdaj že vem, za kaj gre. In če se tisto, kar pričakujem, zgodi še nocoj, upam, da te bom lahko prepričal, da sem imel prav. Na žalost je zgodba o tem bodalo samo del tistega, kar si je zločinec zamislil in pripravil. Kakor sem ti pred kratkim povedal, slika še ni bila izgotovljena. Marsikaj je bilo treba še storiti. A zadnja poteza, konec zgodbe mora še priti.«

Tudi naselbina v mestnem logu se lepo razvija

Ljubljana, 22. julija. Zadnjih smo poročali o lepem razvoju naselbine na Galjevici, kjer stoji poleg nekaterih starih lesenih barak že cela vrsta prav čednih, skoraj gospodskih hiš. Iz istega vzroka je pred dobrih 12 leti kakor Galjevica nastala tudi naselbina na Cesti dveh cesarjev v Mestnem logu, namreč zaradi stanovanjske stiske, ki je bila tedaj na višku. V Mestni log pa se je zatekalo resnično največja revščina in tedanji mestni očetje so hoteli te brezdomce nekako skriti pred ostalo Ljubljano in so ji določili zapuščen in precej močvirnat travnik. Toda tudi tu se je izkazalo, kaj premore živost našega človeka, če le čuti kolikaj svoje střehe nad glavo. Ti reveži, ki so pripeljali vse svoje imetje na nekaj vozličkih, so dobili od mestne občine po nekaj kvadratnih metrov sveta in najem, od Mestne hranilnice pa nekaj tisočakov brezobrestnega posojila. Sprva so si postavili obupne barake, komaj nekoliko večje kot kurtniki, pokrili pa so jih z vsem mogočim; stara pločevina, trhle deske, katranov papir, vse je prišlo tem ljudem prav. Kdor je prvo leto videl to naselbino, je moral zmajati z glavo, ne verujoč, da bo iz te naselbine kaj. Toda že prvo

leto so si ti ljudje uredili male vrtničke poleg svojih barak, zasadili nekaj sadnih dreves in v naselbini je zadihala življenje. Sprva skromno, toda čim dalje bolj krepko. Od leta do leta so prebivalci izboljševali svoje hiše, nekateri so napravili stene iz opeke, pokrili strehe s pravo strešno opeko, zgradili dimnike, belili in tako je nastala kar čedna vasica s kakimi 90 hišami in najmanj toliko družin je dobilo svojo streho. Svet je še vedno last mestne občine in ljudje plačujejo skromno letno najemnino. Tik ob naselbini je bil prej tudi zapuščen, zelo močvirnat travnik, ki ga

Zgodovina lova v naših gozdovih je pestra in bogata

V turjaške gozdove so prihajali tudi kralji in nadvojvode

V turjaških gorah, posebno v mokriški skupini, so se nahajala še pred petdesetimi leti pragozdnata tla. Jelenov, orjaških kakor malokje drugje, je bilo kar trumoma. Zimska doba je poglajala iz teh gozdov krda volkov. L. 1655. so se klatili v tropah po 5, 6 do 12 okoli Turjaka in Čušperka. (Valvasor III., 442.) Ljudje so redili velike kraške pse, pred katerimi so imeli strah celo gladni volkovi, katerim so psi hitro prekrtačili kožuh in jih poglajali od človeških bivališč. Volkove so po teh krajih preganjali tudi Francozi. L. 1813. so bili v zimskem času mesec za mesecem napovedani pogoni za volkove. Vsaka hiša je morala poslati na določen kraj moža. Tako pogonsko armado so vodili grajski lovci in francoški častniki.

Manjkalo pa ni po teh gozdnih pustinjaх tudi divjih prašičev in medvedov. (Valvasor II., 224.) V turjaškem arhivu se hrani zapisnik o strelščinah, katere so plačevali Turjaški za razno zverjad l. 1788. Določeno je bilo: za medveda 2 gld. 30 kr., risa 4 gld. 30 kr., divjo mačko 30 kr., lisico 30 kr., vidro 2 gld., podlasico 17 kr., ptice roparice 10 do 15 kr., jelena 2 gld., srno 45 kr., divjega kozla 1 gld. 30 kr., zajca 7 kr., divjega petelina 41 kr., ruševca (škarjevca) 27 kr., belo jerebico 9 kr., ključnaca 6 kr., labuda 1 gld., divjo gos 34 kr., žerjavo 34 kr. itd. (Argo 1894, 128.)

O medvedjem lovu po turjaških gorah imamo pa še drug zanimiv spomin. L. 1791. je napotil turjaški grof Ivan Adam iz Kočevja turjaškega grofa Jožefa Marijo, da je napravil velik lov na medvede. Povabljen je bil neapolitanski kralj Ferdinand IV. (1759-1825). Načrt za ta lov je napravil deželni glavar grof Geisruek, izpeljal ga je pa knezov višji lovec iz Kočevja. Na mejah turjaških gor so zažgali na noč 16. marca 1791 dvajset tisoč kresov; 17. marca je bilo razpostavljenih 4500 gonjačev.

Kralj Ferdinand se je pripeljal 17. marca iz Celovca. Ob 10 zjutraj se je začela gonja. Oddalo se je ob tej uri deset tisoč strelcev. Osem milj na daleč okoli Soneke — tam namreč se je ustavil kralj — je odpravilo od gonjačev. Bilo je, kakor da

je z zamenjavo pridobila mestna občina, nato pa prepusila v obdelavo stanovalcem te naselbine, da bi povečali svoje, res majhne vrtničke. Prebivalci so na travnik navozili smeti, pepela, zemlje ter prej nerodovitost travnik spremenili v en sam lep, plodovit vrt. Ne samo, da ti prebivalci pridelujejo dovolj sočivja zase, kar je dandanes precejšnjega pomena pri prehrani, tudi nekaj fižola, krompirja in zelja za zimo si pridobe iz svojih vrtov. Še več, o nekaterih prav marljivih pripovedujejo, da vozijo solato celo na trg in imajo na ta način skromen vir dohodkov. Prejšnji brezdomci in brezposelni so prav s to naselbino dokazali, da utegnejo tudi oni biti koristni član človeške družbe.

se gozd podira. Zverjad so nagnali skoraj pred grad. Padlo pa ni posebno veliko divjadi: 3 medvedi, 2 volka, 1 košuta, veliko lisic in zajcev. Prvega medveda je podrl kraljev komornik markiz Pierre Truncci, oba druga pa kralj.

Na večer so prišli na Sonek trije nadvojvode: Ferdinand, Leopold in Karel. Naslednji dan, 18. marca, se je podal kralj k podzemeljski jami Brezen v Mokrcu. Tam se je skrivaj velik medved, katerega so po mnogih naporih vendarle izvabili iz jame. Ustrelil ga je kralj.

Po končanem lovu se je vračal kralj s spremstvom proti Ljubljani in se odpeljal v Ljubljano. Do Lipe mu je prišlo naproti 20 ljudi, napolnjenih z odlično gospodo. Z glasnim šumom se je vračala jovska družba v mesto, kjer je lovski plen postavila na ogled.

Kralja je lov močno razveselil. Pohvalil je vzorno prireditve lova, »kakor da bi se v Italiji ne dela bolje izvesti«. (Blätter aus Krain 1965, 177.)

Stalno se danes medved tu ne naseli več. Zgodi se pač, da sem in tja zaide od ribniške oziroma kočevske strani v te šume, pa ga kmalu spravijo spoti. Domačini pravijo, da je v medvedovi družini malokdaj preprič, če se pa le pripeti, pride kosmatinec ali pa njegova soproga v turjaške gore v »pustive«.

Od nekdanj so tod radi lovili z »ajca«, pa tudi kune so lovili v pasti in s strelom. Tod žive vse kune, t. j. mala podlasica, kuna belica in kuna zlatica in tudi dihur.

Tudi lisic se precej pobije. Ko se ponoči prikladi h kokošim in ko začne te vreščati, se prebude ljudje. Gredo in tatice s poleni pobijejo. Lisicam in dihurjem nastavlja past, ki so različno izdelane. Najbolj v rabi je past, imenovana »lisica«, ki je vsa iz železa in tako narejena, da ujeto žival zagrabí za nogo. Taka past se mora z verigo privežati, sicer bi jo ujeta žival odnesla. Lisicam in jazbecem nastavlja tudi večje pasti, podobne zaboji, ki se v listjem ali jazbecem brlogu pred vodom zakopje v zemljo in obloži s kamenjem tako, da žival iz brloga ne more drugje iti ven ko preko pasti, ki jo ujame.

Cerknica okrog svojega nadpastirja

Cerknica, 18. julija 1943.

Dolgo se je že govorilo, da bo tudi v naši fari Prezvišeni letos podeljeval zakrament sv. birme, samo točnega dne dolgo časa nismo vedeli. Ko pa je bilo javljeno, da bo to prav na današnji dan, se je vsa fara začela pripravljati, da bi čim dostojneje in čim pristraneje pozdravila v svoji sredi svojega Nadpastirja, svojega vodnika in svojega duhovnega očeta.

Cisto razumljivo je, da so največ skrbí imeli poleg botrov in botre otroci, ki naj bi ta dan prejeli zakrament sv. birme. Premnogokrat je bilo potrebno ponoviti odgovore in vprašanja: kaj je sv. birma, kako škof podeli sv. birmo, kaj je sv. krizma, zakaj škof udari birmancu na lice, itd., vprašanja, ki so otrokom-birmancem vzela marsikatero uro, a ki brez znanja njih ni mogoče sprejeti zakramenta sv. birme.

Botrice in botri so pa spet imeli skrbí, kaj in kako urediti vse potrebno, da bo birmancu ali birmanki ta dan ostal v neizbrisnem spominu. To pa je dandanašnji jako težko. Ne mislimo tukaj, da si dober in krščanski otrok ne bi zapomnil do konca življenja dne sv. birme zaradi milosti, ki jih ta dan prejme, mislimo na one »težave«, ki botre in botrice »žulijo« gmočno, ne pa moralno. No, pa kolikor se je dalo ugotoviti tukaj in tam, so se tudi letos botri in botrice prav pošteno odrezali.

S pripravami pa so imela delo tudi dekleta in žene v Cerknici sami, kakor tudi po vaseh, ki so prav skrbno zadnje dni plele vence, tako za okrasitev cerkve, kakor za slavo loke, za katere pa so poskrbeli domači fantje.

V soboto popoldne ob 4.30 se farani z zastopniki oblasti in duhovščina zbrali pri slavo loke na trgu, da sprejmejo svojega Vladiko. Kmalu po 4 uri se je Prezvišeni pripeljal iz Begunj,

kjer je dopoldne podelil sv. birmo 302 birmancem.

Nedelja je bila velik praznik. Iz vseh strani so prihajali ali se vozili botri z birmanci. Na trgu so bili postavljeni celo »štanti«, kar je za današnje dni tudi posebnost. Razumljivo, da ni manjkalo niti fotografov, ki so prav pridno opravljali svojo službo.

Ob 9. uri je bila škofova pridiga, nato sv. maša, po maši pa je bilo 302 birmancema podeljen zakrament sv. birme. Na tem mestu moramo omeniti gotovo najstarejšega botra v ljubljanski škofiji 91-letnega Ronkotovega očeta iz Male ulice, ki so vezali birmo Urbančevemu sinu. Stara botra so bili tudi 78-letna Martinova mati iz Cerknice.

Popoldne ob 5. uri pa se je ljudstvo zopet zbralo v cerkvi. Zopet je v žaru luči zablestela nova Perkova slika, ki jo je bil umetnik nalašč za cerkniško farno cerkev ustvaril. Prezvišeni je to pot blagoslovil novo sliko, naker je nagovoril žene in matere, ki so kot prve vstopile v novo ustanovljeno Marijino družbo, Globoko v srca je segel njegov jekleni govor. S petimi litanijami Matere božje je bil končan uradni praznik cerkniške fare, k ise je tudi to pot polnoštevilno zbrala okrog svojega Pastirja in mu obljubila svojo vdanost in zvestobo.

V ponedeljek pa je bila sv. birma v Grahomem.

Stalno na zalogi

knjige „Slovenčeve knjižnice“

Peterlin Alojzij, trafikar, Vel. Lašče

Ljubljana

Koledar

Četrtek, 22. malega srpana: Mar. Magdalena, spokornica; Menelej, vdova.

Petek, 23. malega srpana: Apolinar, škof in mučenec; Liborij, škof; Romula, devica.

Obvestila

Nekaj semenske ajde je Visoki komisariat mestnemu gospodarskemu uradu spet dal na razpolago za ljubljanske kmetovalce. Kdor jo želi nasejati, naj pride po nakazilo za ajdo prihodnje dni v mestni kmetijski odsek v Puccinjevi ulici št. 2 ter naj s seboj prinese posestni list in osebnostno izkaznico. Po tej delitvi semenske ajde ne bo več na razpolago.

Diplomirali so na Glasbeni akademiji: Cvetko Ciril iz kompozicije (pedagoški oddelek), Ogrin Ksenija iz klavirja, Papler Albert iz solopetja (pedagoški o. dd.), Perušek Dana iz klavirja (pedag. odd.), Rus Jelka iz solopetja (pedag. odd.).

Diplomirali so na Srednji glasbeni šoli: Dražil Srečko iz violine, Heybal p. Pavlin iz orgel, Poljanšek Ivan iz violončela, Stritar Janja iz klavirja, Znidar Janez iz roga. Iskreno čestitamo!

Matura na II. ženski realni gimnaziji v Ljubljani se je letos vršila pri vrhu od 8. do 20. julija. Predsedoval ji je Giovanni Mayer, profesor in znani slavist iz Rima. Maturo je delalo 58 kandidatov, od katerih jo je 52 že napravilo, 6 jih pa ima popravní izpit. Maturo so napravile: Božič Danica, Breziger Božena, privatistka, Čof Ivica (oprosčena ustejna izpita), Cander Irena, Detter Marija, Dobršek Ema, Dragan Vera (oprosčena), Gaspari Marija, Gerbec Vida (oprosčena), Godnič Irena (oprosčena), Grampovčan Antonija, Habe Ivana (oprosčena), Horvat Vida (oprosčena), Jakus Irena, Jamnik Tatjana, Jelenc Nada, Kambič Ivana (oprosčena), Horvat Vida (oprosčena), Katicic Marija (oprosčena), Kobi Teodora, Kogej Nada (oprosčena), Korun Tatjana (oprosčena), Kovarčič Marija, Kovarčič Vera (oprosčena), Kremžar Ana (oprosčena), Kunec Zofija (oprosčena), Krulje Nuša, Kuhar Majda, Legiša Nada, Lesnjak Melanija, Lindič Dragica (oprosčena), Matičič Marija, Michler Helena, Mulec Stanislava (oprosčena), Okrupa Metka, Osana Majda, Pavlič Antonija, Pavlič Renata, Pernuš Ana (oprosčena), Pirkmajer Marjetica (oprosčena), Pusenjak Hedvika Svetla Alenčica, privatistka, Šenk Olga, Šinkovec Dragica, Škof Jožefa, Šubič Ljubica, Tavčar Nedelja, Tekavčič Marija, privatistka, Vicič Majda, Vrhovnik Desanka.

Iz združnega registra. Pri Vinarški zadrugi z o. j. v Kostanjevici je izbrisan dosedanjí član upravnega odbora Ivan Šteh, vpisan pa Janez Sinti, posestnik v Ostercu. — Zadruga »Učiteljski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani«, zadruga z o. j. je spremenila besedilo zadruga v »Učiteljski dom, zadruga z o. j. v Ljubljani. Izbrisana sta člana upravnega odbora Franc Starman in Ivan Gerdol, vpisana pa sta Josipina Mihelič, upokojena učiteljica, in Fortunat Lampret, upokojeni učitelj v Ljubljani. — Pri Nabavni in prodajni zadrugi z o. j. Velike Lašče, je bil izbrisan dosedanjí pooblaščen uradnik Jože Brodnik, vpisan pa novonastavljeni pooblaščen uradnik Ivan Tiselj s pravico sopodpisovanja za zadrugo s še enim članom upravnega odbora.

Sprememba regulativnega načrta v šempetrskem okraju v Ljubljani. Ljubljanski župan objavlja v »Službenem listu« razglas glede spremembe in dopolnitve regulativnega načrta za naselje med Ilirsko ulico, Sv. Petra cesto, škofjo ulico in Vidovdanskó cesto. To spremembo je župan odredil v smislu § 12. gradbenega zakona, ker to zahtevajo večje javne koristi. Načrt in določila za izvajanje sprememb in njih izvršitev bodo v smislu § 9 gradbenega zakona vnovi razglašeni na javni vpogled v uradih mestnega tehničnega oddelka, Nabežje 20. septembra št. 2. II. soba št. 41, med uradnimi urami za dobo 20 dni, počenši s potekom 15. dneva po objavi tega razglašila v »Službenem listu« (počenši s 1. avgustom). Interesenti lahko vse pripombe pregledajo in si napravijo prepise načrtov. Pritožbe zoper spremembe morajo predložiti občini najkasneje v 15 dneh po poteku roka za javni vpogled, sicer se ne bodo mogle upoštevati. Pritožba pa je dopustna zgolj zaradi kršenja zakonskih predpisov o postopanju ali zaradi ogrožanja javnih koristi po občini.

Bolniški odsek mestnega preskrbovalnega urada v ponedeljek in torek, 26. in 27. t. m., zaradi snajenja prostorov ne bo posloval za stranke.

Ljubljansko gledališče

Opera:

22. julija, četrtek, ob 19: »Madame Butterfly«. — Red četrtek.

Vrhnika

V Podliski 9. lahko naročite roman v slikah »Quo vadis«. Pohitite, ker je rok za naročbo kratak — 5 avgust. Knjiga bo izšla prve dni v avgustu.

Suhe gobe

po najvišji dnevni ceni

kupuje Sever & Komp.

Kolumb odkriva Ameriko

Povratak pobeglih.

Nedelja, 6. decembra. — To jutro je dal Kolumb razpeti jadra, da bi nadaljeval pot ob obali, ki je potekala naravnost proti vzhodu. Ob tem obrežju je treba biti pazljiv na številne plitvine in peščine, ki se vlečejo vzdolž obale. Za temi sipinami so dobra sidrišča, do katerih pa se pride skozi prilive med posameznimi sipinami.

Popoldne je z vso silo zavel vzhodnik in Kolumb je ukazal nekemu mornarju, naj spleza na glavni jambor, da bi pogledal po plitvinah. Takoj je mornar zapazil ladjo »Pinto«, ki je prihajala, guana od vzhodnika. Tako se je »Pinta« približala Nihi. Ker pa je bilo na tistem mestu morje plitvo in ni bilo mogoče zasidrati se, je Kolumb obrnil krmilo proti Kristusovi gori, »Pinta« pa mu je sledila.

Tedaj je Pinzon prišel na ladjo Nihi, kjer je bil Kolumb, in se začel opravičevati. Rekel je, da se je oddaljil nepravilno od njega in navajal razne razloge v opravičbo svojega ravnanja. Toda Kolumb pravi, da je bilo vse to zlagano, kajti Pinzon je v tisti noči storil usodni korak iz napuha in poželjenja. Pristavlja, da ni mogel razumeti, zakaj se je Pinzon vso pot vedel ošabno in neotesano. Kolumb tudi tokrat ne more prikriti svoje nevolje nad zlobnimi nakanami satana, ki je hotel ovirati to podjetje.

Kolumb je vedel, da je Pinzon vedel za pripovedovanje enega od Indijancev, ki so bili na krovu »Pinte«, da se na otoku Bohio nahaja veliko zlata, vrh tega pa je imel še to prednost, da je poveljeval lažji in hitri ladji. Zato se je sklenil oddaljiti in jo na lastno pest mahiniti proti tistemu otoku. Pusil je na cedilu Kolumba, ki je hotel še naprej pluti ob obrežju španskega otoka in otoka Ivana, kajti oba otoka ležita ob isti vzhodni črti. Ko pa je prispel na otok Banegue in ni našel zlata,

je Pinzon zaplul nazaj proti obrežju španskega otoka na temelju podatkov, dobljenih od drugih Indijancev, ki so ta otok nazivali Bohio in trdili, da je na njem obilo zlata in veliko rudnikov. Iz tega namena se je pred 20 dnevi na 15 morskih milj približal Božičnemu naselju. Iz tega sledi, da so bile točne novice Indijancev o pojavu »Pinte«, naker je kralj Guacanagari poslal tja svoj čoln, Kolumb pa svojega mornarja. Ko pa je čoln prispel do cilja, je Pinta že odpeljal v neznan smer.

Kolumb pristavlja, da je »Pinta« z zamenjavami zbrala veliko zlata in da so za odrezke trakov Indijanci dajali v zameno precejšnje kose zlata, velike za dva prsta, nekatere pa velike kakor pest. Martin Alonso je polovico tega zlata pridržal zase, ostanek pa razdelil med svoje ljudi.

Vladarjema pravi Kolumb: »Moram priznati, Moja vladarja, da je Bog v svoji čudoviti volji hotel, da sem jaz na tem kraju izgubil svojo ladjo, kajti ta kraj je na vsem otoku najboljši in najprimernejši za postavitve naselbine, ker je najbližje zlatim rudnikom.«

Kolumb pravi, da je bil izraz tega Indijanca krutejši kakor pa ostalih domačinov, kar jih je do sedaj videl. Vse obraz je imel pomazan s črnilom pač po običaju teh ljudi, ki so se radi barvali z različnimi barvami. Nosil je zelo dolge lase, zbrane v en sam šop in zadaj povezane, čez nje pa je imel poveženo neke vrste perjanico iz papirinih peres. Bil je gol kakor ostali Indijanci. Kolumb je bil mnenja, da pripada plemenu Karibov, ki so bili ljudožrci. (Niso bili Karibijci, pač pa rod Cigayosov. Ta rod je bil od vseh indijanskih najnemirnejši.)

Kolumb je hotel dobiti od Indijanca podatke o Karibih in mu pokazal zemljo, ki je ležala na vzhodu in katero je bil opazil prejšnji dan, preden je zalezel v ta zaliv. Indijanec mu je odgovoril, da je tam veliko zlata, pri tem pa je pokazal na krmoladje, hoteč dopovedati, da se tam dobi zlato v tako velikih kepah. Domačin je zlato imenoval »tuo«, ni ga pa poznal pod besedo »kaona«, kakor je bilo v rabi pri prebivalcih tistih delov otoka, katere so poprej raziskovali, niti ne pod izrazom »nozi«, kakor so zlato imenovali na San Salvadorju in na drugih otokih.

Indijanec je tudi povedal, da na otoku Martinu bivajo izključno le ženske brez mož, in da je tam veliko zlata, pa tudi

bakra, in da leži tisti otok precej vzhodno od Karibov. Govoril je tudi o otoku Goanin, kjer da je veliko zlata. O teh otokih je bil Kolumb že prejšnje dni dobil veliko podatkov od drugih ljudi.

Kolumb pravi, da je v vseh doslej obiskanih krajih opazil, da se ljudje zelo boje rodu Karibov, katere so v nekaterih krajih nazivali Kanibali. Prijemlje se mnenja, da utegnejo biti tukajšnji prebivalci tisti bojeviteži, ki naskakujejo in napadajo vse otoke in pojedo ljudi, katere ujamejo. V razgovoru s tem Indijancem je Kolumb precej izrazov razumel, toda domačini, katere je vozil s seboj, so ga dobro razumeli navzlic razlikam v narečjih, nastalih zaradi prevelike oddaljenosti naselij.

Indijancu je dal jesti in mu podaril nekaj kosov zelenega in rdečega sukna in steklene bisere, predmete, ki jih imajo Indijanci silno radi. Potem je ukazal, naj ga izkrea jo in mu naroče, naj prinese zlato na ladjo, ako se mu ga posreči dobiti. Zdelo se mu je, da se tukaj zlato dobiva sodeč po drobcih, ki jih je imel pri sebi domačin.

Ko se je čoln blizal obrežju, so mornarji za drevesi, ki so tam rastle, zagledali 55 mož, ki so bili vsi goli in dolgi las, kakor jih nosijo ženske v Kastiliji, na laseh pa so nosili perjanice iz papirinih peres in peres drugih ptic. Sleherni tek mož je imel v rokah svoj lok. Indijanec pa je stopil na suho in rekel onim, naj odlože loke in puščice ter tudi palice s konicami, katere so nosili mesto mečev. Začeli so se končno približevati čolnu, dočim so se španci, čim so stopili na kopno, začeli pogajati za nakup lokov, puščic in ostalega domačinskega orožja, kakor jim je bil ukazal Kolumb. O prodaji lokov niso hoteli nič slišati, pač pa bi rajši kristjane napadli in jih zajeli. In res so planili po lokih in puščicah v kraj, kjer so jih odložili, potem se pa vrnili z vrvmi, da bi z njimi zvezali špance. Toda slednji so bili na straži. Ko so videli, da drve Indijanci proti njim, so prešli v protinapad in enega od njih pobili na tla z udarcem meča, drugega pa ranili v prsa s puščico. Ko so Indijanci to videli, pa čeprav je bilo kristjanov komaj sedem, njih pa več kakor petdeset, so jo popihali in vsevprek odmetavali loke in puščice.

97.

Najmlajši brat ji je vse lepo verjel ter žalosten odšel izpred grajskih ječ na dvorišče. Tam je pobral svojo sekiro, poiskal drovarsko žago šimnopo ter dejal graščakinji:

»Na zeleno planino pojdem po križpotno lipo, da iz njenega debela naredim bratoma krstili«

»Le pojdi, le« je zaklicala za njim; njene ledene oči so se zlobno nasmihovale, zakaj v svojem trdozlobnem srcu je že sklenila uničiti ga.

98.

Drovarček pa je stopal po strmih klancih in klančnih globačah, opirajoč se na sekirino toporišče. Na plano ravnico se zdajci približala bela polica, ob njima pa je stopal oni čudni možak.

»Saj to sta moja vola« je vzkliknil veselo.

»Bila sta tvoja, očera; danes sta pa moja« de črni mesar.

»Pa bi ju zopet rad imel, ker v planino grem po les, po lipovino, da iz nje naredim bratoma krstili«

99.

Črni možak mu je odvrnil: »Nameraval sem ju odgnati k mesarju v dolino! No, če ju pa spet ti potrebuješ, pa narediva zanje! Kaj mi daš za vola?«

Drovarček mu je obljubil, da mu bo vola plačal, ko se bo priženil na limbuški grad. Črni možak mu je veselo stisnil roko: Velja! Vzajem si ono, kar misliš, da bo tvoje, česar zdaj še nimaš in nikoli tudi ne boš imel! Kar udari in vola sta tvoja!

»SLOVENSKI DOM« izhaja vsak delavnik ob 12. Urejuje: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. Jože Sodja. Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Ljudska tiskarna, Kopitarjeva 6. Telefon 40-01 do 40-05. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir, — Posamezna številka 50 cent.

83. divjaški napad na lepi Napoli

Sovražnik je s tem svojim napadom še enkrat potrdil, kako zoprno mu je vse, kar je lepega in umetniškega

O predzadnjem, 83. letalskem napadu na Napoli prinaša turinska Stampa naslednje podrobnosti:

Napoli je preteklo sredo okusil še enkrat vso sovražnikovo nasilnost. Bliskovito so se pojavila sovražnikova letala nad mestom, ki se v obliki loka vleče okrog zaliva. Ob luninem svitu in z divjo besnostjo so si izbrala za cilj središče mesta, ceste, s katerih je krasen razgled na morje in so daleč od kakšne industrijske naprave, daleč od pristanišča, daleč od vojašnic in daleč od vojaških ciljev.

Chiaia, ena najčudovitejših cest, ob katerih je vse polno krasnih palač, Villa Comunale s svojimi mogočnimi drevesi in vrtovi, ki služijo otrokom za zabavo, gosposka in najsodobnejše urejena mestna četrt S. Pasquale s svojimi blestečimi in visokimi poslopji, sirignanski okraj, kjer človek najde kotiček miru — vse to je bilo prvi cilj, ki so ga vzele na piko sovražnikove bombe.

Letalski gangsterji so se z vso besnostjo in divjostjo vrgli nad ta raj. Zgrmelo je na kup desetine poslopij in treščilo na tla na stotine dreves. Kavarna »Vacca«, ki je nekako na sredi Ville Comunale, je bila razdejana, zadete so bile ceste, mostovi podrti. Evo, to je delo, ki so ga v nekaj trenutkih opravili vandali z onkraj oceana.

Potem je šel sovražnik še dalje. Ni bil še sit razvalin. Cesta Viktorja Emanuela, ki se vleče čez vse mesto ob obali, je bila eden nadaljnjih sovražnikovih ciljev. Tudi tu so padle bombe druga za drugo ter povzročile neizmerno škodo. Podrle so stanovanjske hiše. Zlasti pa se je razbesnel sovražnikov sadizem nad Caraccioloovo cesto. Hotel jo je razdejati, čeprav velja za cesto z najlepšim razgledom na svetu... Prav tako pa je sovražnikova besnost vzele na piko tudi drugi stanovanjski okraj. Sovražnik je v svoji otroški zaslepljenosti mislil, da bo vzel živce temu ljudstvu, toda 231 letalskih alarmov in 83 bombardiranj mestnega središča ni omajalo in tudi bodoča bombardiranja ne bodo omajala trdne odpornosti tega ljudstva. S takšnimi strahovalnimi nastopi in tudi s kakšnim drugim orožjem ni mogoče vzeti odporne duha Napoliju. Ranjeni in mučeni Napoli je še vedno na nogah z drugimi italijanskimi mesti vred ter je ponosen, da je lahko v prvi bojni črti v tej vojni, ki naj prinese odrešenje. Zločinsko in okrutno sovražnikovo nasilstvo ga ne more položiti na tla. Tudi nove žrtve zadnjih dveh letalskih napadov gredo na račun, ki ga bo poravnal sovražnik. Tokrat so Amerikanci še bolj ko prej pokazali svoj pravi obraz ter razkrinkali svoje krvoločne namene. Res niso merili na nič drugega ko na to, da razdejejo vse tisto, kar je lepega in prijaznega. Drevesa, kipi, poslopja ob cesti Villa Comunale in ob obrežju Chiaia — vse to je kup razvalin, ki dokazujejo, kako zoprno je sovražniku vse, kar je lepega in umetniškega. Toda okrog teh civilnih žrtev premišljene zlobe stoji vse ljudstvo, ki hrepeni po maščevanju.

Ko so ob tem besnem napadu ameriških gangsterjev na Napoli prihiteli na ulice gasilci in drugi reševalci ter potegnili izpod razvalin prve žrtve, je neka ženska, ki se je tako rekoč čudežno rešila, zaklicala najprej »Živela Italija!«, nato pa še pristavila: »Če je v Italiji še kaj ubogih na duhu in bojazljivcev, naj pridejo sem, da vidijo, kako brez haska so razvaline, ki so jih naredili zločinci angleškega letalstva. Takoj bodo drugačni misli.«

Sovražnik je poleg številnih stanovanjskih hiš razdeljal tudi cerkev sv. Roka, cerkev Božjega groba in šolo Cimarosa, ki stoji na krasnem, opevanja vrednem kraju, kjer ni prav nobenih vojaških naprav.

Ribiške hišice v Posilipu so kup razvalin. Tu-

di smehljajoče se vasice pod Vezuvom je sovražnik vzel na piko. Najhuje je bila prizadeta Resina, kjer so izkopanine starodavnega Herculanea. Prefekt in zvezni tajnik sta bila med tistimi, ki so

Lahek posel »Tigra« z nasprotnikovimi tanki

Primeri, ki kažejo njegove velike prednosti pred najsodobnejšimi sovražnikovimi oklepniki

Iz Berlina poročajo: V bojih, ki se odigravajo severno od Bjelgoroda, so znova dokazali, da so nemški tanki vrste »Tiger« dosti boljši kakor pa najsodobnejši nasprotnikovi tanki. Vsak dan znova se vidi, kakšno bojno silo skriva v sebi »Tiger«. Pri nekem sovražnikovem protinapadu se je sedemim boljševiskim tankom posrečilo prebiti bojno črto nemške pehote. Po robu se jim je postavil en sam »Tiger«. Po polurnem medsebojnem streljanju je bilo šest sovjetskih oklepnikov že v ognju. Sedmi se je odtegnil uničenju s tem, da jo je hitro popihal. »Tiger« ga je začel zasledovati in prodril do ruskih prednjih bojnih straž. Na

ozemlju med obema nasprotnima bojnima črtama je na nekem nepreglednem cestnem ovinku naletel nenadno na 30 težkih sovjetskih tankov vrste »T-34«, ki so stali tam in samo se čakali na povelje za napad. Poveljnik nemškega tanka se je odločil navzlic tridesetkratni sovražnikovi številčni premoči sprejeti boj. Po kratkem boju je »Tiger« uničil 16 sovražnikovih tankov, ostale sovjetske tanke, ki so hitro bežali na varno, pa je rešilo samo dejstvo, da je »Tigru« zmanjkalo streliva. En sam nemški »Tiger« je tako preprečil široko zasnovani sovražnikov poskus prodora. — (MTL)

Duhovita domislica egiptovskih tihotapcev

V trebuih kamel so hoteli pretihotapiti 18 kg mamil

Egiptovska policija je prišla na sled sila premetenim tihotapcem strupenih mamil. Zvedela je, da karavana kamel, ki je prihajala s Sinajskega polotoka in se je med potjo ustavila v Cantari ter tam čakala, da se prepelje čez Sueski prekop, nosi s seboj čudovite stvari, ki jih je znala res na edinstven način skriti, da bi jih lahko pretihotapila. Policija je izvedla podrobno preiskavo, a brez uspeha. A »možje postav« niso odnehali, zakaj prepričani so bili, da je bilo tisto sporočilo, ki so ga prejeli o oni tihotapski karavani, točno. Prvo, kar so potem ukrenili, je bilo, da so vodnika karavane vtaknili v luknjo. Takoj so ga začeli zasli-

ševati, a iz njega niso mogli izveliči ničesar. Šele ko so ga malo bolj trdo prijeli, je mož povedal vse po pravici. Dejal je, da so tista mamila skrili nekam, kamor jih prav gotovo ne bi nihče šel iskat, tudi najbolj bistri obmejni stražniki ne, namreč v trebuih kamel. Mamil so lepo dali v majhne, neprodušno zaprte škatlice, ki so jih potem dali kamelam, da so jih pogoltnile.

Policija se je seveda hotela prepričati, če je vse to res, kar jim pripoveduje karavanski vodnik. V njihovih trebuih so res našli nad sto škatlic, v katerih je bilo vsega skupaj 18 kg mamil.

Parižani — najbolj raztreseni ljudje na svetu

Gelo živali, ki so danes vendar tako dragocene, pozabljajo na tramvajih

Pariz (CE). Če stopiš v poslopje, kjer imajo shranjene predmete, ki so jih našli, oziroma, ki so jih Parižani pozabili v vozovih cestne železnice, moraš res priti do sklepa, da so Parižani najbolj raztreseni ljudje na svetu. Res si težko predstavljati, koliko stvari ljudje vsak dan pozabijo na pariški železnici, še manj pa, koliko so vsi ti izgubljeni predmeti vredni. Izračunali so, da Parižani pozabijo vsak dan na klopeh cestne železnice povprečno po dvesto rokovice, seveda brez para, da je najmanj devet ženskih torbic, v katerih je poleg drugih stvari povprečno vsak dan 8000 frankov denarja. Poleg tega ljudje pozabijo vsak dan najmanj 40 listnic, v katerih je največkrat precej denarja, pa še nekaj drugega, kar je danes še več vredno ko denar — živiliških nakaznic. Teji lepi zbirki najdenih predmetov je potem treba pristiati vsak dan še po kakih 34 draguljev, zapetnic, prstanov, uhanov, ovratnic in podobnih dragocenosti. Če bi kdo imel vse tiste klobuke, ki jih Parižani pozabijo v vozovih cestne železnice, bi lahko odprl kar celo veliko trgovino s klobuki. Zelo radi Parižani pozabljajo tudi knjige, nalivna peresa, svinčnike in ovratne rute. Pred nekaj dnevi je nekdo pozabil celo pionirsko čelado. Doselej še nihče

ni prišel ponjo, morda iz strahu, ker bi se norčevali iz njega. Danes je v Parizu težko kupiti dežnik, ker jih po trgovinah nimajo. Vendar pa vsak dan ljudje pozabijo na cestni železnici nič manj ko 300 dežnikov vseh vrst in vseh barv. Parižani pa pozabljajo tudi živali: pse, mačke, piščance, gos, zajce, od časa do časa pa se kdaj celo zgodi, da kdo pozabi, da je imel s seboj prašička. Keko v današnjih časih more kdo pozabiti prašička, ali kokoš, je res nekaj nerazumljivega!

O skrivnostih vseмирja, o silni in mogočni vesoljnosti božjega stvarstva, vas bo seznanil

„SVET“

Neodvisna Hrvatska meri 110.200 kv. km in je razdeljena na 22 velikih županstev, ki imajo 141 okrožij. Računajo, da je danes na ozemlju, ki pripada Hrvatski, okoli 6 in pol milijona prebivalcev.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

22

Preden sem vstopila, sem ga od vseh strani natančno ogledala, da bi se prepričala, če je res tako zapuščen, kakor se je zdelo, in če ni morda kdo notri. Ko sem ugotovila, da ni ne v poslopju ne okoli njega žive duše, sem zlezla noter, in sicer skozi priproto okno v prvem nadstropju. Bilo je precej visoko, toda posrečilo se mi je splezati do okna po debeli trti, ki je rasla ob njem.

Več kakor uro dolgo sem preiskavala poslopje, pa nisem mogla najti prav ničesar sumljivega ali sploh zanimivega. Kdo drugi bi bil obupal in šel, toda meni ni šlo v glavo, da bi baron Wolf lazil v gluhi noči po stavbi, kjer se podnevi ni ničesar videti. Nekaj mi je pravilo, naj le iščem in iščem. Bom že prišla do tistega, kar mora biti skrito v tem paviljonu.

Ko sem že dvakrat ali trikrat oblezla vse kote in prevrgla vse, kar je bilo po njih, sem se domislila, da ima paviljon na vrhu stolpič, v katerem je nekaj bil golobnjak. Golobnjak je bil zdaj prazen in zapuščen. To se pravi, vsaj od zunaj ni bilo moči domnevati, da bi v njem kaj bilo.

Naglo sem zlezla na podstrežje, od ondod pa po ozkih lesenih stopnicah v stolpič. Prostora v njem je bilo kakor v majhni, skromni sobi, toda tisto, kar sem našla ondi, je bilo zame vredno toliko kakor zaklad.

Samo pogled v soho, pa sem videla, da so stari golobnjaki spremenili v radijsko oddajno postajo, ki je bila oskrbljena z vsemi najsodobnejšimi pripravami in stroji!

Sreč mi je začelo biti kakor kovačevo kladivo. Mislila sem, da mi ga bo razburjenje razgnalo. Previdno sem se približala k oddajnim pripravam, jih ogledovala in si skušala zapomniti, koliko posameznih delov je in kakšni so. Zlasti željno pa sem se sklonila nad šop papirjev, ki je ležal na mizi, misleč, da bom tam našla polno skrivnosti in razodetij. Toda na žalost sem morala ugotoviti, da so listi bili popisani s samimi številkami. Bila so šifrirana sporočila, ki so jih po tej postaji sprejemali in oddajali.

Pismo, ki sem ga tisti večer napisala očetu, je bilo dolgo in natančno, kakor ni bilo še nobeno vse to časa, kar sem se mudila pri teti in spoznavala nove ljudi, ki so se shajali pri njej. Lahko si tudi mislite, kako nepotrpežljivo sem pričakovala odgovora od očeta in nadaljnjih navodil od generala Robertsona. Nisem sicer bila v vohunskem poslu prav nič izurjena in tudi bi me nihče ne bil mogel prištevati med to vrsto ljudi, toda toliko sem pa le vedela, da je moje odkritje moralo biti za naše oblasti važno, če so jim bili važni celo pogovori, ki jih je tetina družina imela vprico mene.

Čakala sem deset dni. Zdeli so se mi dolgi kakor večnost. Ni jih hotelo biti konec, pa jih ni hotelo biti. Nazadnje sem le dočakala pismo, ki mi ga je poslal oče v odgovor na moje sporočilo. Pismu je bil priložen tudi listič, ki mi ga je napisal general Robertson.

V vsem, kar se je zgodilo pozneje, sem ravnala po njegovih navodilih. Ni preteklo dosti časa, pa sem vedela, kako se takim rečem streže.

Tisti večer, ko se je dogodilo tisto, kar bi radi zvedeli od mene, sem ležala oblečena na postelji ter nemirno čakala, kdaj bo ura udarila eno. Potem sem vstala in pogledala, če so ugasnjene vse luči na tisti strani tetine vile, koder je držala pot do lovskega paviljona v parku.

Potem sem po prstih in neznanjsko previdno odšla na vrt. Tam sem se previdno ozrla naokoli ter pogledala po hiši. Bilo je vse tiho in temno, pred sabo sem videla samo črne obrise zidov in strehe.

Bilo je varno in šla sem naprej. Nekaj trenutkov pozneje sem že prilezla do gostega grma, kjer sem bila že podnevi neopazno skrila velik zavoj. Oprezno sem ga potegnila iz skrivališča ter se previdno splazila k paviljonu, ki ni bil daleč od ondokaj.

V paviljon sem zlezla po tisti poti kakor prvič in še potem nekajkrat. Bila sem že navajena, četudi je to pot bilo težavne zaradi zavitka, ki sem ga nosila.

Čez dve ali tri minute sem bila

spet zunaj. Malo sem počakala in prisluškovala, toda mudilo se mi je, zakaj morala sem biti čimprej v svoji sobi. To se pravi, vsaj tedaj, ko bi se tisto zgodilo, da ne bi nihče mogel mene ničesar sumiti.

Stekla sem proti vili. Toda nisem se naredila dobrih pet korakov, ko sem zaslišala v grmovju močan šum. Šumelo je listje, ki ga je z vso naglico in prav nič previdno odpravil nekdo, ki se mu je očitno mudilo.

Obstala sem, kakor bi treščilo vame. Prva moja misel je bila: zaslišali so me!

Še preden sem mogla pomisliti, kako bi se rešila ali zgovorila, je že planil iz žive meje visok mož. Hotela sem pobegniti, pa nisem več utegnula. Tisti mož, ali da ga kar povem, mladi baron Gustav Wolf mi je zastavil pot ter mi naperil samokres naravnost v obraz...

V tistem strašnem trenutku so me misli prebliskavale kakor puščice. Krizale so se mi v možganih s tako naglico, kakor je človek navajen to le v sanjah. Pred sabo sem videla najrazličnejše reči, prizore in ljudi. Zagledala sem najprej bele lase mojega očeta, potem junaški možki obraz bratov, zatem zapovedujoče namrščene obrvi generala Robertsona ter neskončne vrste vajakov, ki korakajo po nabrežju, kakor sem to nekoč videla v Portsmouthu.

Toda vse to je trajalo gotovo manj časa, kakor pa ga potrebuje srce za dva svoja utripa. Potem sem vzdignila obraz — zakaj dotlej sem gledala v tla — ter vzkliknila:

»Stran z orožjem! Sram vas bodi, baron, da nespodobno izkoriščate gostoljubnost holandske države. Lahko bi vas bila ovadila oblastem, toda ker sem Angležinja in...«

Nisem mogla in utegnula stavka končati. Rdečkasta svetloba je nenadno razsvetlila gluho noč. Skozi okna lovskega paviljona so žvignili dolgi ognjeni jeziki. Moj zavitek je svojo nalogo o pravem času izpolnil.

Baron je pozabil name in stekel proti gorečemu poslopju.

Zjutraj so med ožganimi ostanki paviljona našli zgoljenelo truplo človeka, ki ga ni mogel nihče prepoznati.

To, dragi tovariši, je bilo moje najpomembnejše in najbolj pretrpetljivo dejanje v obveščevalni službi. To je bila moja prigoda, ki mi je prežgodelj osivila lase. Ne samo zaradi tega, ker sem tedaj bila še mlada in v delu neizkušena, temveč tudi...

No, zdaj vam lahko povem zakaj še, ne da bi mi bilo treba zardevati: ker sem imela rada, strastno rada imela barona Gustava Wolfa...

Najbolj izvirna in najbolj zanimiva knjiga letošnjega leta je

QUO VADIS
ROMAN V SLIKAH
ki bo izšel v začetku avgusta.

Oblika: četrtni strani »Slovenca« ali »Slovenskega doma« ali pol strani »Domoljuba«.

Velikost: 216 strani s 420 slikami na dobrem, debelem papirju.

Cena:

Mehko v karton vezana 32 lir

Trdo v polplatno vezana 45 lir

Trdo v celo platno vezana na najboljšem papirju 85 lir

(Samo nekaj izvodov)

Za naročnike »Slovenskega doma« velja mehko vezana 25 lir

Po tej ceni jo dobe tudi vsi novi naročniki. - Mesečna naročnina za »Slovenski dom« znaša 11 lir.

Čas za prednaročbo (zadostuje dopisnica): do 5. avgusta.

Naročila sprejema: Uredništvo »SLOVENSKEGA DOMA«, Ljubljana, Ljudska tiskarna.